

§ 1 Anmälan om återtagande av plats i riksdagen

Förste vice talmannen meddelade att *Björn Wiechel* (S) återtagit sin plats i riksdagen från och med den 25 september, varigenom uppdraget som ersättare upphört för *Fredrik Stenberg* (S).

§ 2 Meddelande om frågestund

Förste vice talmannen meddelade att frågestund skulle äga rum *torsdagen den 28 september kl. 14.00*.

§ 3 Meddelande om särskild debatt om den afrikanska svinpest

Förste vice talmannen meddelade att på begäran av Centerpartiets partigrupp skulle en särskild debatt om den afrikanska svinpest anordnas *torsdagen den 28 september kl. 15.30*.

Från regeringen skulle landsbygdsminister *Peter Kullgren* (KD) delta.

Den inkomna skrivelsen hade följande lydelse:

Begäran om särskild debatt om den afrikanska svinpest

Den 6 september påvisades afrikansk svinpest i ett prov från ett dött vildsvin sydost om Fagersta.

Sedan dess har totalt tretton fall konstaterats och en smittad zon på nästan 1000 kvadratkilometer har upprättats där man beslutat om omfattande restriktioner och även att samtliga tamgrisar i området ska avlivas för att hindra smittan från att spridas.

Situationen är mycket allvarlig och det är många som är oroliga. Detta drabbar inte bara de som bor, jagar eller bedriver jord- och skogsbruk i det utpekade området. Smittan riskerar att drabba hela samhället. Inte minst övrig grisproduktion, svensk livsmedelsindustri och livsmedelsförsörjning, arbetstillfällen, jakt och friluftsliv.

I detta läge behövs en nationell uppbackning från politiker och myndigheter. Det handlar om att vi behöver stötta dem som nu drar det stora lasset i smittbekämpningen samt att mildra effekterna av smittan. Det handlar också om att arbeta med förebyggande åtgärder för att förhindra smittan från att spridas eller etablera sig på fler platser i landet.

Centerpartiet ser behov av en bredare debatt och en bredare politisk förankring kring arbetet med den afrikanska svinpesten. Det bedöms nödvändigt för att skapa en uthållighet kring råd och restriktioner på längre sikt. Bekämpningen kan ta mycket lång tid och därför behöver vi redan nu ha en uthållighet och långsiktighet i arbetet. Mot bakgrund av detta begär Centerpartiet en särskild debatt om den afrikanska svinpesten.

Stockholm den 12 september 2023

Daniel Bäckström

Gruppledare för Centerpartiet

§ 4 Anmälan om subsidiaritetsprövningar

Förste vice talmannen anmälde att utdrag ur följande protokoll i ärenden om subsidiaritetsprövning av EU-förslag hade kommit in: prot. 2023/24:2 för torsdagen den 21 september från justitieutskottet och prot. 2023/24:1 för torsdagen den 14 september från miljö- och jordbruksutskottet.

§ 5 Anmälan om fördröjda svar på interpellationer

Följande skrivelser hade kommit in:

Interpellation 2023/24:15

Till riksdagen

Interpellation 2023/24:15 Översyn av regler för Natura 2000-områden av Mikael Larsson (C)

Interpellationen kommer att besvaras tisdagen den 17 oktober 2023.

Skälet till dröjsmålet är tidigare inbokade arrangemang.

Stockholm den 22 september 2023

Klimat- och näringslivsdepartementet

Romina Pourmokhtari (L)

Enligt uppdrag

Annica Sandberg

Expeditionschef

Interpellation 2023/24:23

Till riksdagen

Interpellation 2023/24:23 Nedskärning av anslag för brottsförebyggande insatser mitt i ökande gängvåld

av Lars Isacson (S)

Interpellationen kommer inte hinna besvaras inom tidsfristen.

Skälet till dröjsmålet är tjänsteresor och andra sedan tidigare inbokade arrangemang.

Interpellationen kommer att besvaras den 17 oktober 2023.

Stockholm den 25 september 2023

Justitiedepartementet

Gunnar Strömmer (M)

Enligt uppdrag

Jenny Kvarnholt

Expeditionschef

Prot. 2023/24:9
26 september

§ 6 Anmälan om faktapromemorior

Förste vice talmannen anmälde att följande faktapromemorior om förslag från Europeiska kommissionen hade kommit in och överlämnats till utskott:

2023/24:FPM1 Förordning om EU:s arbetsmarknadsstatistik om företag
COM(2023) 459 till finansutskottet

2023/24:FPM2 Förordning om leksakers säkerhet COM(2023) 462 till
civilutskottet

§ 7 Ärenden för hänvisning till utskott

Följande dokument hänvisades till utskott:

Motioner

2023/24:15, 28 och 36 till socialutskottet

§ 8 Svar på interpellation 2023/24:9 om ett förbud mot icke-medicinsk omskärelse

Svar på
interpellationer

Anf. 1 Statsrådet ACKO ANKARBERG JOHANSSON (KD):

Herr talman! Pontus Andersson Garpvall har frågat mig om regeringen är beredd att förbjuda icke-medicinsk omskärelse av omyndiga pojkar.

Omskärelse av pojkar är en mångtusenårig tradition som förekommer över hela världen. I Sverige har omskärelse av pojkar förekommit länge och har aldrig varit uttryckligen förbjudet. För många judar och muslimer är det en viktig tradition utifrån såväl religiösa som kulturella aspekter.

Samtidigt är omskärelse av pojkar av icke-medicinska skäl en sed som väcker frågor om gränsdragningen mellan olika etiska principer och andra intressen, till exempel mellan den grundlagsskyddade religionsfriheten och barns rättigheter enligt barnkonventionen, som gäller som lag. Jag har full förståelse för att frågan kan väcka debatt och att sedvänjan ur olika perspektiv kan både kritiserats och försvaras.

I Sverige finns sedan 2001 en särskild lagstiftning kring icke-medicinsk omskärelse av pojkar, den så kallade omskärelselagen. Syftet med lagen är att sådana omskärelser ska genomföras på ett betryggande sätt och med hänsyn till barnets bästa. Efter en noggrann avvägning av fördelar och nackdelar med olika alternativ kom regeringen och riksdagen då fram till

slutsatsen att det inte var aktuellt med ett förbud mot icke-medicinska omskärrelser. I stället infördes en reglering med syfte att förebygga att ingreppen sker på ett sätt som inte är förenligt med pojkarnas bästa.

Bland annat får omskärrelse bara utföras av legitimerade läkare eller av personer som beviljats särskilt tillstånd av Inspektionen för vård och omsorg. Om pojken är äldre än två månader får ingreppet utföras enbart av legitimerad läkare. Pojkens inställning ska så långt det är möjligt klarläggas, och ingreppet får inte utföras mot en pojkes vilja. Smärtlindring ska alltid ombesörjas av legitimerad läkare eller legitimerad sjuksköterska. Den som utför omskärrelse utan att vara legitimerad läkare eller utan att ha särskilt tillstånd kan dömas till böter eller fängelse i högst sex månader.

Omskärrelse av pojkar omfattas också av bestämmelserna i patientsäkerhetslagen, och Inspektionen för vård och omsorg ansvarar för tillsyn av sådan verksamhet.

Avslutningsvis: Regeringen har ingen avsikt att införa ett förbud mot icke-medicinsk omskärrelse av pojkar.

Anf. 2 PONTUS ANDERSSON GARPVALL (SD):

Herr talman! I Sverige är det tillåtet att operera bort förhuden på omtygda pojkar utan medicinsk orsak. Enligt lagen om omskärrelse får omskärrelse utföras på begäran av eller efter medgivande av pojkens vårdnadshavare.

I mitt tycke är det märkligt hur religiösa eller kulturella seder kan anses vara viktigare än ett litet barns rättigheter. Manlig omskärrelse är trots allt ett oåterkalleligt ingrepp som ett spädbarn omöjligen kan ge samtycke till. Trots detta genomförs varje år tusentals ingrepp av kulturella eller religiösa skäl på begäran av barnens vårdnadshavare.

Frågan är omdiskuterad, och många har uttryckt sig kritiskt till att företeelsen är tillåten. Vi kan titta på vad delar av professionen säger:

Sjuksköterskornas etiska råd anser att omskärrelse av pojkar som inte är medicinskt motiverad är oförenlig med barnets rätt till integritet, självbestämmande och barnets bästa enligt FN:s konvention om barns rättigheter.

Vårdförbundet har i sin tur länge drivit frågan om ett förbud mot icke-medicinsk omskärrelse och skriver på sin hemsida att "omskärrelse strider mot barns mänskliga rättigheter".

Svenska Barnläkarföreningen har vänt sig till Socialstyrelsen med en skrivelse där man tar ställning mot icke-medicinsk omskärrelse.

Min uppfattning är att religion och kulturella företeelser inte kan anses vara viktigare än barnets rätt till sin egen kropp. Jag tror inte att ministern, eller regeringen för den delen, inom någon annan fråga skulle acceptera att föräldrar påtvingar sitt barn ett icke-medicinskt kirurgiskt ingrepp, hur harmlöst det än må vara. Men när det kommer till att skära i ett spädbarns mest privata delar är det okej.

Och låt oss vara ärliga, herr talman: Anledningen till att det fortfarande finns lagstiftning som tillåter icke-medicinsk omskärrelse av pojkar tror jag är att de politiker som styr, från höger till vänster, helst inte vill stöta sig med vissa religiösa grupper. För en icke-troende blir det därför märkligt att man visar hänsyn till en företeelse som i alla icke-medicinska avseenden är fel.

Att utan medicinska skäl skära i och göra ett oåterkalleligt ingrepp på ett barn som inte kan säga nej är fel. Svenska Barnläkarföreningen säger att det är fel. Vårdförbundet tycker att det är fel. Sjuksköterskornas etiska råd tycker att det är fel. De sistnämnda menar att ingreppet strider mot FN:s barnkonvention, en konvention som bland andra Kristdemokraterna var med och gjorde till svensk lag.

Håller sjukvårdsministern med bland andra Sjuksköterskornas etiska råd om att icke-medicinsk omskärelse strider mot FN:s barnkonvention?

Anf. 3 Statsrådet ACKO ANKARBERG JOHANSSON (KD):

Herr talman! Jag tackar ledamoten för inlägget och inte minst för frågan. Det är en viktig fråga att få diskutera, då det är svåra avvägningar mellan lagar. Det är ingen ovanlig situation att vi har lagar som till synes kan stå i strid med varandra och där politiken behöver göra en avvägning. Det är en fråga som ständigt stöts och blöts i denna kammare: Hur väger vi av? Inte minst en regering behöver också väga av den ena och den andra lagens konsekvenser. Det vi pratar om nu, icke-medicinsk omskärelse, är ett oåterkalleligt fysiskt ingrepp, och därför är det rimligt att frågan ställs och diskuteras då och då.

Nu var väl varken ledamoten eller jag med 2001 när man antog den här lagen, men min bedömning är att skälet var att man ville säkerställa att omskärelse sker på ett så säkert sätt som möjligt och ta bort riskerna för illegala och osäkra ingrepp. Detta är ändå en sedvänja som kräver att man respekterar både religiösa och kulturella aspekter. Vi måste se till att det sker på ett så säkert sätt som möjligt och inte i skymundan och med stora risker för barnet, vilket var en situation man kunde se tidigare.

Det vi har i dag, sedan lagen tillkommit, är att vi kan tillsynas. Vi har också straffbarhet i detta – om man inte följer lagen kan man till och med dömas till fängelse.

Det är alldeles riktigt att vi har kulturella och nationella minoriteter, och dem ska vi ha respekt för. Vi ska hitta en rimlig avvägning. Jag tycker att lagen ger en rimlig avvägning utifrån de här aspekterna, men frågan om just barnkonventionen är viktig att ställa. Barnkonventionen har väldigt många artiklar. Den handlar både om barns rätt till andlig utveckling, alltså barns rätt till religion, och om barns rätt till sin egen kropp. Allt det här måste vägas in när det gäller hur man gör detta.

Man kan även se i barnkonventionen att man inte ska utsätta barn för onödigt smärta, men bland exemplen som finns i förarbetena är inte manlig omskärelse med. Man påstår inte att det är ett sådant. Det är klart att det kan vara en avvägningsfråga. Jag vet också att professionsförbund gör en annan avvägning. Men jag har tagit del av förarbetena till barnkonventionen, och där kan man inte rakt av dra den slutsatsen.

Som alla andra frågor är det viktigt att följa den här, men regeringen har inte för avsikt att ändra lagen eller riva upp den. Däremot vill vi på alla sätt säkerställa att man följer lagen och att Ivo använder sin tillsyn så att det säkerställs att det sker på ett tryggt och säkert sätt.

Anf. 4 PONTUS ANDERSSON GARPVALL (SD):

Herr talman! Tack till ministern för svaret!

Jag noterade att ministern i sitt inledningsanförande nämnde att omskärelse av pojkar är en mångtusenårig tradition. Det har ministern natur-

ligtvis rätt i. Men att en tradition pågått länge menar jag inte är något argument för att den ska fortsätta i all evighet. Längre var ju djuroffer en tradition inom många kulturer och religioner, men det är inget som görs nu. Inte förrän år 2000 upphävde katolska kyrkan sin dom mot Galileo Galilei som på sin tid utmanade kyrkans traditionella tolkning om att jorden var universums mitt, och länge var det en tradition inom Svenska kyrkan att endast män kunde bli präster, men även det var en tradition som avskaffades.

Vad jag vill komma till är att det har funnits tider i Sverige och världen då vi haft sedvanor, regler och lagar som vi i dag anser vara fel. Många av dessa har vi ändrat på trots att religion ofta legat som en våt filt över upplysning och vetenskap. Vissa religioners och kulturers vilja att i detta fall få omskära barn utgör inget undantag. Religionen säger en sak och professionen och vetenskapen säger en annan sak. Man kan välja om man ska följa religionens ord eller professionens ord.

Som ministern påpekade är detta på många sätt en filosofisk diskussion om man anser att religionsfriheten eller barns rättigheter enligt barnkonventionen väger tyngst. För min del anser jag inte att religionsfriheten innebär att man kan göra vad som helst i religionens namn, utan där finns det också gränser.

Syftet med Sveriges omskärelselag var, som ministern nämnde, att förhindra att pojkar far illa vid omskärelsen eftersom den annars riskerar att ske utomlands eller illegalt i Sverige. Men så resonerar vi kanske inte vid annan typ av lagstiftning. Det finns ju mängder av företeelser som vi anser vara förkastliga och som vi har förbjudit i Sverige, men som ändå sker illegalt i Sverige eller utomlands med svenska medborgare. En del av lagstiftningens syfte måste ju vara att vi från politiskt håll markerar mot en viss företeelse som vi inte anser vara okej och därefter också förväntar oss att lagen följs.

Omskärelselagen säger att pojkens inställning så långt som möjligt ska klarläggas och att ingreppet inte får utföras mot pojkens vilja. Men den är, menar jag, helt omöjlig att klarlägga vad gäller både spädbarn och små barn. Det gör alltså den skrivningen ganska menlös såvida inte pojken nått en så pass hög ålder att pojken själv kan avgöra om han vill genomgå operationen eller inte.

Med anledning av det vill jag ställa två frågor till ministern, med respekt för att man inte har fakta kring den första. Min första fråga är om det över huvud taget sker någon gång att ingreppet avbryts på grund av att läkare gjort bedömningen att det sker mot pojkens vilja. Min andra fråga gäller att regeringen som sagt inte har någon avsikt att införa ett förbud mot icke-medicinsk omskärelse av pojkar. Ser regeringen möjligheten att förändra lagstiftningen så att de berörda pojkarna ska ha uppnått en så pass hög ålder att de själva kan avgöra om de vill genomföra operationen eller inte?

Anf. 5 Statsrådet ACKO ANKARBERG JOHANSSON (KD):

Herr talman! Vad gäller första frågan har jag ingen information om det och kan inte ge något svar. Det är ganska mycket saker som händer i sjukvården där vi inte har full information om alla delar, och detta är en av dem. Vi vet ju inte ens vilka kompetenser och vilka anställda som finns i sjukvården i dag. Den här regeringen har alltså ganska mycket att göra för

att kunna få veta hur det ser ut och för att också kunna fatta kloka beslut framåt.

Nej, regeringen kommer inte att ändra på lagen i de delar som ledamoten lyfter fram i sin andra fråga.

Jag reagerade mot något ledamoten sa. Det är ju självklart med religionsfrihet. Den handlar förstås om både frihet till religion och frihet från religion. Men jag tyckte mig höra att ledamoten sa att religion lägger sig som en våt filt över utvecklingen. Det är inte min uppfattning. Religion kan ibland leda till saker som är icke önskvärda, men att påstå att religion i allmänhet skulle ha stoppat en god utveckling, upplysning och goda bildningsideal är ju helt felaktigt. Tvärtom kan vi se hur den har bidragit på många olika sätt till upplysning, utveckling och bildning.

Jag tror att man behöver se religion precis som andra saker. Den kan ha både goda och negativa saker med sig. Min uppfattning är inte att religion är en våt filt över utvecklingen. Det är inte min syn på det hela, men jag kan ha hört fel eller betonat det fel på något vis.

Det är klart att den här frågan rör religion. Så är det ju, eftersom det i grunden finns både kulturella och religiösa sedvänjor kring detta. Jag tror dock att det är nödvändigt att behålla lagen, säkerställa att det finns en tillsyn som fungerar, följa utvecklingen utifrån vad vi vet om ingreppen och säkerställa att de sker på ett säkert sätt.

Vi har inte för avsikt att förändra åldersregler på det sätt som ledamoten föreslår.

Anf. 6 PONTUS ANDERSSON GARPVALL (SD):

Herr talman! Tack igen till ministern för svaret!

När det gäller min första fråga menade jag inte att det sker på ett generellt plan utan att det i vissa fall kan vara så att i en fråga som till exempel handlar om omskärelse säger religionen en sak och professionen en annan. Jag menar på att politiker i Sverige väljer sida och lyssnar på religionen före professionen, av vissa anledningar, trots att man vet att det inte finns något som helst medicinskt syfte och att det bara sker av traditionella eller religiösa skäl. Men ministern och jag får väl helt enkelt vara överens om att vi inte är överens.

Min uppfattning i den här frågan är glasklar. Omskärelse av fullt friska, omyndiga pojkar som inte kan säga nej borde inte få genomföras i Sverige. Religionsfrihet är inte samma sak som att man får göra vad man vill i religionens namn. Det finns gränser, och det här är en sådan fråga där gränsen går för mig.

I världen och Sverige har man haft traditioner och sedvänjor som sedan länge är passé. Ett litet barn kan omöjligt ge sitt samtycke till den här typen av operationer, och ingreppet är oåterkalleligt. Professionen är emot, men politiker från höger till vänster väljer som sagt hellre att följa religionen än professionens ord.

Jag förstår och respekterar att ministern och regeringen har en svår avvägning att göra i de här frågorna. Det finns starka krafter för att ha kvar lagstiftningen som den är, men ibland handlar politik också om att vilja och att då fatta beslut som kan vara obekväma just för att de är rätt.

Herr talman! Jag får tacka för den här debatten. Tack även till sjukvårdsministern för en intressant diskussion!

Anf. 7 Statsrådet ACKO ANKARBERG JOHANSSON (KD):

Herr talman! Tack, ledamoten, för frågan! Det är ju, som jag nämnde innan, nödvändigt att man lyfter fram de här frågorna även om regeringen inte har för avsikt att ändra lagen. Det är nödvändigt att ha lagen som reglerar hur det sker så att det inte sker på annat sätt till skada för barn, men det är viktigt att man vågar ta upp dessa frågor.

Min uppfattning är att man inte kan ha sin religiösa uppfattning som skäl till att inte leva under svensk lag. Att svensk lag och de grundläggande värderingar som finns i regeringsformen gäller är en självklarhet. Det är också därför vi har omskärelselagen, som talar om hur man ska göra om man vill göra den här saken. Att verka under lagen är en självklarhet. Den måste man även som troende rätta sig efter. Kommer man till Sverige är det Sveriges lagar som gäller. Samtidigt har vi religionsfrihet, så vi måste möjliggöra detta. Jag tror att den kombinationen är möjlig. Min uppfattning är att omskärelselagen är ett exempel där vi hittar en rimlig avvägning i en väldigt svår fråga.

Interpellationsdebatten var härmed avslutad.

§ 9 Svar på interpellation 2023/24:10 om kompetensbrist i ljustet av den gröna industriella omställningen i norra Sverige

Anf. 8 Arbetsmarknads- och integrationsminister JOHAN PEHRSON (L):

Herr talman! Serkan Köse har ställt tre frågor till mig om kompetensbrist i ljustet av den gröna industriella omställningen i norra Sverige. Serkan Köse har frågat vilka konkreta åtgärder jag har vidtagit efter hans interpellation i april för att hantera den akuta kompetensutmaningen, särskilt i ljustet av de stora gröna industrisatsningarna i norra Sverige, om jag planerar att inrätta någon form av kriskommission eller kompetensförsörjningskommission för att snabbt och effektivt hantera kompetensbristen och slutligen om det har tagits några initiativ för att skapa incitament för att få fler att flytta till norra Sverige, där kompetensbehoven är som störst.

Kompetensförsörjningen på arbetsmarknaden är en grundläggande utmaning. Det finns särskilda sådana utmaningar i norra Sverige kopplade till den gröna omställningen.

Regeringen fortsätter arbetet med att återupprätta arbetslinjen. Arbetsmarknadspolitiken behöver utformas så att fler kommer i arbete och så att den blir mer kostnadseffektiv. En del i detta är Arbetsförmedlingens arbete med att stödja, kontrollera och följa upp sökaktivitet, inklusive den geografiska och yrkesmässiga rörligheten bland arbetslösa.

Arbetsförmedlingen har också flera särskilda uppdrag kopplade till kompetensförsörjningen. Bland annat ska myndigheten utveckla sitt arbete med arbetsmarknadspolitiska insatser och arbetsgivarkontakter, vidta åtgärder för att förbättra den geografiska och yrkesmässiga rörligheten bland arbetssökande samt utveckla sitt arbete med kompetensförsörjning vid stora företagsetableringar och företagsexpansioner. Arbetsförmedlingen ska slutredovisa uppdraget i den här delen senast den 13 oktober. Redovisningen blir ett underlag i regeringens fortsatta arbete. Arbetsförmedlingens kansli för omvandling och matchning i norr, med kontor i Skellef-

teå och Luleå, arbetar samtidigt vidare. Kansliet arbetar med både privata och offentliga arbetsgivare för att i så stor utsträckning som möjligt motverka kompetensbrist.

Regeringskansliet har gett en så kallad bokstavsutredare i uppdrag att främja koordineringen av statliga insatser som verkar möjliggörande för hållbart samhällsbyggande och snabb befolkningsutveckling i Norrbottens och Västerbottens län. Det handlar bland annat om att underlätta för de kommuner som berörs av omställning kopplad till fossilfri produktion och elektrifiering att planera, bygga och förvalta hållbara och växande samhällen.

Regeringen har gett Tillväxtverket i uppdrag att samordna arbetet på nationell nivå för att stödja och skapa goda förutsättningar för den pågående nyindustrialiseringen och samhällsomvandlingen i Norrbottens och Västerbottens län. Regeringen avser också att utarbeta en strategi med motsvarande inriktning. Kompetensförsörjning är ett område som kommer att adresseras i strategin.

För kompetensförsörjningen på arbetsmarknaden är utbildningspolitiken av grundläggande betydelse.

Regeringen föreslår i budgetpropositionen för 2024 att 1 362 miljoner kronor tillförs för att förstärka regionalt yrkesvux och att 385 miljoner kronor tillförs för yrkeshögskoleutbildning för 2024, inklusive studiemedel. Totalt föreslår regeringen att 1 747 miljoner kronor tillförs, inklusive studiemedel. Syftet med båda satsningarna är att möta de fortsatt stora kompetensbehoven i hela Sverige, möjliggöra omställningen och främja matchningen på arbetsmarknaden. Satsningarna kan leda till att fler personer utbildar sig till exempelvis undersköterska, batteritekniker eller lokförare. Regeringen avser vidare att sätta en pilotverksamhet med en ny form av yrkesutbildning för vuxna, på gymnasial nivå, som har sin utgångspunkt i yrkeshögskolans modell.

I budgetpropositionen för 2024 föreslår regeringen även flera olika satsningar på utbildning och forskning som ska stärka ingenjörsländet Sverige och möta de stora kompetensbehoven, bland annat en utbyggnad av civilingenjörsutbildningarna och en höjning av ersättningsbeloppen för utbildningar inom naturvetenskap och teknik.

Som framgår tar regeringen kompetensutmaningen på stort allvar. Det här görs inte minst i perspektiv av vad som sker i norra Sverige. Jag kommer noga att följa utvecklingen framåt.

Anf. 9 SERKAN KÖSE (S):

Herr talman! Jag tackar statsrådet för svaret.

Svensk industri har en central roll i utbyggnaden av vårt samhälle och kommer även att vara avgörande för att vi ska lyckas med klimatomställningen. Den socialdemokratiska regeringen, som förstod detta, genomförde viktiga investeringar för att påskynda denna omställning och lanserade ambitiösa initiativ som en nyindustrialiseringsstrategi och Industriklivet, som syftar till att stödja näringslivet och industrin i utvecklingen av lösningar som minskar utsläppen.

Herr talman! Tack vare dessa initiativ har betydande investeringar strömmat till omställningen av industrin. Vi ser nu framsteg som tillverkning av fossilfritt stål och omvandling av nedlagda industrier till innovativa batterifabriker i Sverige. Denna gröna industriella revolution har ska-

Prot. 2023/24:9
26 september

Svar på
interpellationer

pat tusentals nya arbetstillfällen över hela Sverige, vilket står i kontrast till Fredrik Reinfeldts påstående om att industrin var "basically gone" och skepticismen hos Liberalerna, som i sitt budgetalternativ för 2018 kritiserade S-regeringen med orden "regeringen verkar tro att företagande i första hand blomstrar genom politiskt tillsatta innovationsråd och nyindustrialiseringsstrategier" och därmed också avvisade anslaget till nyindustrialiseringen i Sverige.

Herr talman! Trots denna skepticism från högerpartierna är industrijobben definitivt inte "basically gone", vilket både Norrbotten och Västerbotten kan vittna om. Men, herr talman, trots denna framgång står vi inför betydande utmaningar, särskilt i norra Sverige, där kompetensbristen hindrar hållbar tillväxt. Med potential för över 50 000 nya jobb måste vi adressera statsrådet angående hur vi kan fylla dessa platser och tjänster. Var fjärde medarbetare inom basindustrin går snart i pension. Trots detta, herr talman, minskar SD-regeringen resurserna som skulle kunna stärka arbetsmarknadspolitiken och Arbetsförmedlingen. Denna nedskärning på 2,1 miljarder kronor är djupt oroväckande och underminerar kompetensförsörjningen i takt med att arbetsmarknadens behov ökar.

Herr talman! Johan Pehrsons beslut att tilldela Arbetsförmedlingen 50 miljoner kronor i vårandringsbudgeten var inte mer än en tom gest. Det var enbart en omfördelning av befintliga medel inom ramen för samma budget. I nästa års budget ökar regeringen myndighetens förvaltningsanslag med 200 miljoner kronor, vilket är bra. Detta måste dock sättas i relation till Arbetsförmedlingens begäran om 770 miljoner kronor för nästa år. Med Johan Pehrsons politik kommer arbetslösa inte att få det stöd de behöver. Perioden av arbetslöshet kommer att förlängas, och det sociala utanförskapet kommer att öka. Med andra ord: Johan Pehrson bekämpar inte arbetslösheten. Han gör precis tvärtom.

Herr talman! För att Arbetsförmedlingen ska klara av allt som regeringen lägger på samt klara av att stärka kompetensförsörjningen krävs tillräckliga resurser för att bland annat kunna anställa personal som kan förbättra kompetensförsörjningen, inte tvärtom, Johan Pehrson.

Herr talman! Sveriges klimatomställning och norra Sveriges industriella etableringar behöver beslutsam politisk handling, klarhet och ett engagemang som jag anser att den nuvarande regeringen tyvärr saknar. Därför är det dags för Johan Pehrson att inse allvaret och samla kommuner, näringsliv, fackliga organisationer och andra aktörer och ta ett helhetsgrepp för att ta hand om denna fantastiska möjlighet för vårt land.

Varför avvisar Johan Pehrson idén om en nationell kompetensförsörjningskommission eller nationell kraftsamling? Jag ställer frågan till statsrådet särskilt med tanke på att aktörer bland annat inom industrin redan pekar på att det finns ett akut behov i dag. Vidare undrar jag vilka specifika åtgärder statsrådet avser att vidta för att stärka attraktionskraften i norra Sverige, vilka initiativ och incitament som övervägs för att stimulera fler att flytta till och arbeta i norra Sverige samt vad statsrådet har gjort sedan i april, då vi hade den här debatten.

(Applåder)

Herr talman! Jag tackar Serkan Köse för att han tagit initiativ till dagens debatt. Den berör en fråga som är mycket viktig inte bara för norra Sverige utan för hela Sverige.

Jag tänkte uppehålla mig lite vid frågan om ökade incitament för att få fler att söka sig till arbete i norra Sverige från resten av Sverige. Frågan berörs i interpellationen, och arbetsmarknadsministern själv talar i olika sammanhang gärna om lovikkavantar och stålhandskar. Det handlar om någon form av morot och piska, kan man väl säga.

Herr talman! Vi har en hög arbetslöshet i delar av södra Sverige. I mitt eget hemlän Skåne är arbetslösheten 8,2 procent. Det är näst högst i Sverige. Ungdomsarbetslösheten och långtidsarbetslösheten är också högre än på många andra ställen i landet.

Situationen är liknande på många andra håll i södra Sverige. Södermanland har exempelvis en arbetslöshet på 8,3 procent. I Kronobergs län är den 6,9 procent, och i Östergötlands län 6,5 procent. Det finns helt enkelt en arbetslöshet i stora delar av södra Sverige som är högre än riksgenomsnittet. Det innebär att det borde finnas goda möjligheter för människor som bor i södra Sverige att flytta till norra Sverige och få jobb.

Herr talman! Detta har arbetsmarknadsministern själv konstaterat ganska nyligen. När han besökte Boden konstaterade han att det är svensk arbetskraft som i huvudsak ska användas för att tillsätta jobben som behövs i norr. Det är en god och rimlig hållning när arbetslösheten är så pass mycket högre än riksgenomsnittet i flera sydliga län, så jag har inga invändningar mot det.

I interpellationen har frågan ställts om det från arbetsmarknadsministern har tagits några initiativ för att skapa incitament för att få fler att flytta till norra Sverige där kompetensbehoven är som störst. Arbetsmarknadsministern har lämnat ett tämligen utförligt svar som precis redogjordes för här. Men om just den här aspekten saknar jag lite resonemang från ministern.

I en intervju i samband med arbetsmarknadsministerns besök i Boden nyligen avvisas tanken på att inrätta nya stöd för att få människor att flytta norrut. Det är något som inte nämns i svaret på interpellationen. Fokus läggs i stället på att individer ska söka jobb i hela landet och på så sätt, i brist på bättre ord, känna något slags tvång att flytta norrut. Det är i varje fall så jag uppfattar svaret från Boden.

Vid samma tillfälle tryckte emellertid arbetsmarknadsministern särskilt på att det är den svenska arbetskraften som ska användas i första hand, som jag tidigare nämnt. Det blir lite dubbla signaler kan jag tycka. I svaret på interpellationen som lämnats här i dag ges inte det svar som gavs i Sveriges Radios P4 Norrbotten härförleden. Arbetsmarknadsministern nämnde i sin intervju ett stöd om 2 500 kronor för att ta sig till en jobbintervju och att det eventuellt skulle kunna höjas. Det nämns inte heller i svaret på interpellationen.

Herr talman! Jag vill ge arbetsmarknadsministern en chans att utveckla sina tankar kring detta med att skapa incitament för att få fler i södra Sverige att söka jobb i norra Sverige. Det är en intressant fråga att få höra mer om. Finns det några förslag som diskuteras på departementet, eller är det linjen från Bodenintervjun som gäller?

Om det är linjen från Bodenintervjun som gäller, tror arbetsmarknadsministern att det är många som med de 2 500 kronorna i bakhuvudet kommer att söka sig till norra Sverige och använda pengarna för att ta sig till jobbintervjun? Med en sådan strategi får det väl ändå anses vara en stålhandske i stället för en lovikkavante som ska svepa. Det bygger på att det endast är arbetslösa som kan och vill flytta norrut och ingen annan. Det är inte de med arbete och god inkomst som med en flytt norrut kan göra att deras arbeten öppnas för människor i södra Sverige.

Herr talman! Jag ska inte stå här och spekulera mer och lägga ut texten ytterligare kring detta. Jag vill gärna höra arbetsmarknadsministerns resonemang om dessa frågor. Jag saknade lite det i interpellationssvaret. (Applåder)

Anf. 11 LINUS SKÖLD (S):

Herr talman! Jag är norrbottning. I Norrbotten läser man Norrländska Socialdemokraten. Där trycks i dag ett TT-telegram där det står: "Norra Norrland är Sveriges ekonomiska motor för tillfället". Det bygger på bruttoregionalprodukten och tillväxten där i princip bara tillväxten i norra Sverige ökar. Nordeas chefsanalytiker får uttala sig i artikeln och säger: "Norrland har andra problem, inte minst brist på arbetskraft. — — — Utmaningen är att stoppa utflyttningen och öka inflyttningen."

Som min kollega Adrian Magnusson påpekade var arbetsmarknadsministern själv i Boden för en liten tid sedan. Då gjorde han en intervju i en radiokanal som man lyssnar på om man bor i Norrbotten, nämligen P4 Norrbotten. I denna intervju noterade jag en detalj som Adrian Magnusson inte nämnde. I arbetsmarknadsministerns svar levererar han beskedet att det inte finns några nya planer på nya stöd för att locka arbetskraft från södra Sverige till norra. Vad ska hända då? Adrian Magnusson redogjorde förträffligt för alla delar utom en detalj. Johan Pehrson återkommer till att han ska sänka skatten för dem som jobbar.

Om vi klipper till svaret på interpellationen tänker jag citera arbetsmarknadsministern själv. Jag läser i den del av det skriftliga svaret som handlar om vuxenutbildningen. Det är ändå stora siffror som Johan Pehrson lyfter fram. Han säger: 1 747 miljoner kronor tillförs, inklusive studiemedel till komvux och yrkeshögskoleutbildning. Det står: "Satsningarna kan leda till att flera personer utbildar sig till exempelvis undersköterska, batteritekniker eller lokförare." Det hade varit fint om det hade varit sant.

I regeringens egen budgetproposition för 2024, den som avlämnades i förra veckan, kan man följa anslagsutvecklingen på stödet till vuxenutbildningen. Anslaget heter 1:17 i utgiftsområde 16. För 2023 anslags 4 494 miljoner. Förslaget för 2024 är 4 568 miljoner. Det är en skillnad på 74 miljoner kronor, alltså en ökning av anslaget med 74 miljoner kronor nominellt.

Men vi har en pågående inflation. Det brukar regeringen kärt tala om. Om man antar att man behöver kompensera för den när man ska beräkna hur anslaget leder till att fler ska kunna utbilda sig kan man om man räknar snällt behöva justera med 4 procent. Om man räknar upp anslaget från 2023 års nivå med 4 procent skulle 4 674 miljoner behövas för att bibehålla nivån för innevarande år.

Det betyder summerat att satsningen som Johan Pehrson hänvisar till i sitt svar de facto är en nedskärning på över 100 miljoner kronor. Det kommer inte att leda till att fler personer kan utbilda sig, tvärtom. Detta måste få ett slut. Det måste bli ett stopp på siffertrixandet.

Jag vill sammanfatta inlägget så här: Varken sänkt inkomstskatt eller påhittade satsningar på komvux kommer att lösa kompetensförsörjningen i norra Sverige, Johan Pehrson.
(Applåder)

Anf. 12 Arbetsmarknads- och integrationsminister JOHAN PEHRSON (L):

Herr talman! Tack för frågorna, och tack till alla som blandar sig i denna interpellationsdebatt! Det gläder mig synnerligen att allt jag säger läses. Det nagelfars och analyseras.

Låt mig ta det från början. Vi har lagt fram en sammanhållen budget på Sveriges riksdags bord. Det är en budget i en svår tid. Europa befinner sig i krig. Sverige har de facto en krigsekonomi. Vi har sammanlagt redan gett ett stöd till Ukraina på 25 miljarder, och vi har inget alternativ.

För nationen Sverige är det avgörande att vi fokuserar på den yttre säkerheten och den inre säkerheten. Det leder också till många nya statliga jobb. Försvarsmakten rekryterar kvinnor och män av det rätta virket. Det är personer som kan göra sitt till för att skydda Sverige i denna svåra tid.

Rättsväsendet har fått stora anslag för att rekrytera duktiga kvinnor och män till polisen, åklagare, kriminalvård och domstolar. Vi satsar också stort för att inte bara jobba med stålhandske utan också jobba med lovikkavante, för att citera det som sades.

Vi gör stora satsningar framgent på socialtjänsten. Det räcker inte bara med resurser. Vi skrev också om själva socialtjänstlagen i en tid när vi vet att kommuner har fått ett brottsförebyggande arbete. Det påverkar samtliga budgetområden. Det påverkar Arbetsförmedlingen, Jordbruksverket och alla som vill ta ansvar för en sammanhållen budget i ett Europa där vi befinner oss i krig och där Sverige de facto till stora delar tvingas jobba med en krigsbudget.

Inflationen är mycket besvärlig. Man kan inte ge allt till alla. Man kan inte kompensera för varje krona. Vi har mängder av ersättningssystem för studenter, som vi räknar upp fullt. Det gäller också människor med garantipensioner, personer som har sjukersättning och människor som har det svårt. Vi förlänger bostadsbidragen.

När det handlar om frågan om vad vi gör är jag glad att det ändå noteras att det går bra för Norrland. Det går bra för Norrbotten och för Västerbotten. Det växer så det knakar där. Människor flyttar dit, och ännu fler människor måste flytta dit. Det finns olika strategier för detta. Vi tror att det kan ha en positiv effekt på arbetskraftsdeltagandet och viljan att bygga en ny fantastisk framtid om det lönar sig mer att arbeta. Människor kanske flyttar från Örebro eller, för den delen, från Skåne till Norrbotten.

Vi fokuserar på möjligheterna. Vi utreder personaloptioner. Vi har förbättrat expertskatten. För mig är inte det heller något konstigt. Det är bra att många svenskar som i dag inte är i jobb utbildar sig och sedan flyttar till de arbeten som finns, till exempel batteritekniker. Men det kan också vara så att man måste jobba med arbetskraftsinvandring, och där har vi olika tankar om hur det ska regleras för att motverka skuggsamhället. Där

är oppositionen, i det här fallet Socialdemokraterna, och vi överens. Men vi har olika medel.

Vi har nu gett ett stort uppdrag till Arbetsförmedlingen att återkomma. Vi har tillsatt utredaren för att se hur vi ska jobba vidare med kompetensförsörjningen. Det är korrekt: Vi kan inte kompensera för allt. Men i den stora satsning vi nu gör efter corona bygger vi till exempel ut den älskade yrkeshögskoleutbildningen, som Liberalerna införde och Socialdemokraterna byggde vidare på, till nya rekordnivåer. Det gör vi för att försörja Sverige med kompetens i den pågående gröna omställningen i hela vårt land, inte minst i Norrland.

Anf. 13 SERKAN KÖSE (S):

Herr talman! Tack, statsrådet, för svaret, även om det inte innehöll så väldigt mycket svar på de frågor som jag har ställt!

Låt mig konstatera, statsrådet, att svensk industri i dag står inför en rekryteringskris, där var sjunde rekrytering misslyckas. Industriarbetsgivarna skriver: Akut kompetensbehov i industrin. Det kommer rapport efter rapport från industrin som visar att vi är i en rekryteringskris. Man förväntar sig att politiken och regeringen nationellt agerar.

Herr talman! Detta stör företagens expansion och deras möjlighet att ta nya uppdrag. Och det är inte enbart industrins utvecklingsmöjligheter som står på spel; denna kompetensbrist hotar också Sveriges konkurrenskraft och attraktivitet för investeringar.

Regeringens svar på denna kris är otillräckligt och alltför kortsiktigt. Trots Johan Pehrsons betonande av yrkesutbildningar är dessa insatser otillräckliga för att möta de behov som finns i dag. Johan Pehrsons budgetförslag för 2024 framstår som en skröplig maskering av de drastiska nedskärningar inom utbildning och omställning som genomfördes redan i år. Det är nedskärningar som har intensifierat problematiken med kompetensförsörjningen.

Vi socialdemokrater lade till skillnad från SD-regeringen fram förslag om över 20 000 fler utbildningsplatser redan för 2023 som ett direkt svar på denna växande kris. Nu i efterhand verkar SD-regeringen bemöda sig med att återföra en del av medlen till vuxenutbildningen. Trots detta, herr talman, är deras insatser fortfarande otillräckliga. De ligger en halv miljard back jämfört med den senaste socialdemokratiska budgeten för 2022.

Johan Pehrson och SD-regeringen försöker betala en del av den utbildningsskuld som skapades genom deras tidigare nedskärningar. Den substantiella bristen i finansiering och resurser kvarstår dock. Detta utgör inte bara en belastning för vår utbildningssektor, herr talman, utan även en långsiktig risk för Sveriges konkurrenskraft och arbetsmarknad.

Den välkomna men otillräckliga ökningen av stödet till yrkeshögskoleutbildning och yrkesvux tillsammans med regeringens löften om fler utbildningsplatser och ökad finansiering adresserar inte kompetensbristen fullt ut. Det gäller inte minst i norra Sverige.

Herr talman! Det vi behöver är inte enbart ytliga justeringar i budgeten. Om Sverige ska bli världens första fossilfria välfärdsland och om vi ska accelerera takten i klimatomställningen samtidigt som vi ska skapa många tusen jobb måste vi säkerställa kompetensförsörjningen och möta arbetsmarknadens verkliga behov.

Herr talman! För detta krävs som sagt en långsiktig och genomgripande strategi för kompetensförsörjning, vilket är avgörande för att stärka Sveriges konkurrenskraft i en allt hårdare global konkurrens.

Med tanke på det jag nämnde tidigare om att var sjunde rekrytering misslyckas och att detta hotar Sveriges konkurrenskraft och attraktivitet för investeringar, vilket vi inte minst har sett utifrån industrins rapporter, vill jag fråga statsrådet: På vilket sätt avser regeringen och statsrådet att adressera och lösa de rådande problemen med kompetensgap, särskilt i norra Sverige, för att möta arbetsmarknadens och industrins framtida behov av kvalificerad arbetskraft?

Anf. 14 ADRIAN MAGNUSSON (S):

Herr talman! Tack till arbetsmarknadsministern för svaret! Jag uppfattade det som att arbetsmarknadsministern menade att skattesänkningar är svaret på att få människor att flytta från södra Sverige norrut.

Jag är inte övertygad om att människor med villa, barn i skolåldern och kanske en hund eller två i Perstorp, Åtvidaberg eller Alvesta kommer att flytta norrut bara för att de får sänkt skatt. Vi är möjligen inte överens där. De vill nog inte flytta till Skellefteå, Boden eller någon annanstans i Norrland bara för att de får sänkt skatt. Jag tror inte att det är så enkelt.

Men det är min förhoppning att arbetsmarknadsministern fortsätter att analysera, fundera och resonera kring de här frågorna och att de diskuteras flitigt både på departementet och inom den samlade regeringen.

Jag är övertygad om att det krävs en aktiv arbetsmarknadspolitik. Det krävs en tro på att vi med politik och politisk vilja kan nå målet om full sysselsättning och se till att lösa den framtida – i viss mån är ju utmaningen i Norrland redan här – svåra utmaningen med detta. Det räcker inte med en övertro på att det är den fria marknaden som ensam i fullt majestät på egen hand ska lösa detta. Det krävs politisk kraft, politisk vilja och politiskt mod för att lösa de utmaningar som finns i norra Sverige.

Anf. 15 LINUS SKÖLD (S):

Herr talman! Rätt ska vara rätt, ropar Johan Pehrson här i kammaren. Jag tänker att vi som blandar oss i debatten, som statsrådet uttryckte det, också ska ha tack för att vi gör det.

Det är nämligen så att Johan Pehrson ska vara glad för att han har en noggrann opposition. Själv slarvar han, tänjer på sanningen och pratar hellre om något annat. I sitt nästan fyra och en halv minuter långa inlägg alldeles nyss ägnade han max tjugo sekunder åt kompetensförsörjningspolitik. Resten handlade om Ukraina eller socialtjänsten och lite av varje, men inte om det vi debatterar. Jag tycker att nästa inlägg borde få handla om det.

Man kan inte kompensera för varje krona, säger Johan Pehrson i sitt svar. Det är möjligt att man inte kan göra det, men man skulle ju kunna tycka att det som regeringen presenterar som miljardsatsningar ändå skulle innebära öknings jämfört med förra årets nivå. Men det gör de inte. Som Serkan Köse påpekade är det en nominell minskning med en halv miljard jämfört med 2022. Jämfört med 2023 är förslaget en minskning med 100 miljoner.

Det handlar inte om att kompensera för varje krona. Det handlar om att göra det man säger. Säger man att det ska bli fler platser i vuxenutbildningen måste det baske mig bli fler platser i vuxenutbildningen, och det blir det inte med den politik som Johan Pehrson för.

Jag tycker att Johan Pehrson är svaret skyldig. Hur ska han lösa kompetensförsörjningsbekymren? Han har ansvar för det här nu. Som Adrian Magnusson påpekar: Att komma dragande med en inkomstskattesänkning – hur ska det stimulera människor att ta de jobb som växer till i norra Sverige när man gör breda inkomstskattesänkningar för alla som jobbar? (Applåder)

Anf. 16 Arbetsmarknads- och integrationsminister JOHAN PEHRSON (L):

Herr talman! Vi måste väl ändå stanna där. Inflationen är väl ändå en del av det svåra samhällsproblem som nationen Sverige möter. Vi måste få ned inflationen för att få igång fler investeringar. Vi måste få ned inflationen så att vi får lägre räntor. Vi måste få ned inflationen så att individer inte blir fattigare och så att företagen kan fatta långsiktiga beslut.

Jag tolkar det välvilligt, som att Socialdemokraterna ändå är med i inflationen och är i den verkliga ekonomin, där man tvingas att göra svåra prioriteringar.

Kompetensförsörjningen bygger på att rusta vår ungdomsskola och se till att fler ungdomar tar sig vidare från grundskola till gymnasium och kan bli en del av en framtid såsom självförsörjande individer. Då kommer man också att bli en del av att bygga Sverige, till exempel i den gröna omställningen. Det händer absolut ingenting om man kommer ut ur grundskolan med icke fullständiga betyg, om man inte tar sig genom gymnasiet och om falska profeter ropar på en och man dras in i gängkriminalitet.

Det är alltså den ena strategin.

Herr talman! Sedan menar jag på fullt allvar att den blå skrift som kallas statens budget är en sammanhängande budget. Ja, men titta! Där ligger den ju. Vad bra! Då har det plockats ut en bok av flera. Jag är den första att säga att vi har tvingats prioritera. Jag önskar att vi kunde ha arbetsförmedlingar i varenda kommun – det vore fantastiskt. Men jag tror inte att det är nödvändigt för att, så att säga, använda statens resurser, skattebetalarnas pengar, mest effektivt.

Jag menar att den satsning vi gör på yrkesvux för nästa år leder till fler utbildningsplatser än om vi inte hade gjort den stora satsningen. Jag menar att den satsning vi gör på yrkeshögskolan, som vi nu växlar upp, leder till fler kompetenta medarbetare i den gröna omställningen. Och jag menar att den unika ingenjörssatsning vi nu gör i landet Sverige kommer att tjäna den gröna omställningen och industrin, inte minst i Norrbotten och Västerbotten. Det är den vägen vi går.

Sedan är det frågan om detta med skattesänkningar. Jag tror inte att någon lämnar Perstorp, Alvesta eller för den delen Örebro för en skattesänkning. Men det handlar om att göra det mer lönsamt att arbeta och att samtidigt se till att man behåller de möjligheter som finns till utbildning. Det handlar också om, som jag redovisade i mitt svar, att öka betoningen på krav. Människor måste vara beredda att söka bredare om de har hamnat i arbetslöshet eller har varit ifrån arbetsmarknaden väldigt länge. Det gäller

så att säga vad man har för yrkesområde men också geografiskt område. Det är den vägen vi behöver gå.

Jag avskriver inga insatser, för jag kan inte tala om för någon exakt hur den konjunkturella utvecklingen kommer att bli. Nationen står inför mycket, mycket svåra prövningar om vi inte kommer till rätta med inflationen och om vi inte kommer till rätta med de inrikes säkerhetsproblem vi har eller med de yttre hot som nationen står inför. Självklart ska vi kunna titta på om man ska ha ett ytterligare stärkt stöd för att flytta. Men i grunden handlar det om att man ser till att de människor som går från att vara utbildade, eller att inte ha tillräcklig utbildning, till att bli utbildade känner: Nu finns det möjlighet att flytta, för jobben finns här. Då är det i sig ett stort steg. I början får man pendla. Sedan kan man få med sig hela familjen för att bygga ett liv i en framtid som heter Norrbotten. Det kan ibland vara mycket bättre än Perstorp, till och med.

Anf. 17 SERKAN KÖSE (S):

Herr talman! Två gånger har statsrådet fått chansen att svara på frågan. Man kan konstatera att statsrådet väljer att inte svara på frågan. Statsrådet saknar en strategi för denna viktiga fråga.

Statsrådet hänvisar till en bok som min kollega visade upp. Det finns ju flera böcker som vi har tittat på när det gäller regeringens så kallade satsningar. Jag nämnde arbetsmarknadspolitiken. Linus Sköld lyfte utbildningsinsatserna. Man kan konstatera att det inte är några satsningar som vi ser i regeringens budget. Att Johan Pehrson hänvisar till inflationen visar att han duckar för problematiken.

Svaret i dag till svensk industri och till alla de kommuner som berörs är alltså att Johan Pehrson inte har någon politik för hur vi ska se till att Sverige får en nationell kraftsamling för att hantera den kompetensbrist som vi har på svensk arbetsmarknad.

Jag konstaterar återigen, herr talman, att regeringens åtgärder hittills är otillräckliga och alltför kortsiktiga. Jag har ställt frågan till statsrådet flera gånger. Jag vill gärna passa på att ställa den en gång till – statsrådet har två minuter på sig att svara: Anser statsrådet att de nuvarande åtgärderna är tillräckliga för att bemöta den kompetensbrist som vi har i dag på svensk arbetsmarknad?

Jag har, som sagt, i tidigare debatter betonat en nationell kraftsamling och ett omfattande samarbete mellan staten, kommunerna, näringslivet, fackföreningsrörelsen och andra aktörer för att hantera den kompetensbrist som vi står inför. Industrin kallar det för ett akut behov. Frågan är så pass akut att man vill att regeringen, staten, ska agera i dag.

Jag har en sista fråga till statsrådet. Jag önskar att statsrådet kan svara på den. Varför avvisar statsrådet vårt förslag om en samlad nationell strategi för kompetensförsörjningen när framgångsrika modeller i våra grannländer tydligt visar fördelen med, som jag nämnde, samarbete mellan regering, arbetsmarknadens parter, utbildningsinstitutioner, fackföreningsrörelser och andra aktörer? Detta skulle jag jättegärna vilja ha ett svar på.

Jag får tacka för debatten, herr talman.

(Applåder)

Prot. 2023/24:9
26 september

Svar på
interpellationer

Anf. 18 Arbetsmarknads- och integrationsminister JOHAN PEHRSON (L):

Herr talman! Något som återkommer från Serkan Köse är detta med att vi behöver ha en kommission. Jag är för aktion. Men jag kan konstatera att här framför mig i kammaren sitter en kompetent kommission. Det är personer som drivs av att långsiktigt stärka Sverige, att se till att Sverige blir ett ännu bättre land och att vi löser de utmaningar vi har framför oss. Därför är jag mycket intresserad av initiativen från den här delen av kommissionen, det vill säga arbetsmarknadsutskottet. Jag är mycket intresserad av de motioner som ni nu kommer att lägga på riksdagens bord. Då får vi lägga dem mot det som regeringen har presenterat. Jag ser mycket fram emot detta. Detta kan säkert innehålla ett och annat guldgruv och en hel del saker där man konsumerar i stort sett allting som regeringen har lagt på bordet.

Herr talman! När jag skriver svar på interpellationer är det ett vårdat språk, om jag säger så. Men av det vårdade språket framgår det också att vi har tillsatt en utredning för att främja detta. Den kanske ska få jobba lite vid sidan av den kommission som nu sitter framför mig. Vi har gett ett uppdrag till Tillväxtverket. De kanske ska få chansen. Vi styr ju via myndigheterna i Sverige. Det är en tradition vi har haft ganska länge. Jag tycker att vi ska bevara den. Och vi väntar in en slutredovisning från Arbetsförmedlingen i mitten av oktober som vi alla kommer att diskutera och debattera.

Men, herr talman, jag vill slutligen varna för alla goda gåvors givare när det gäller medborgarnas skattepengar. Vi måste ha effektivitet i de insatser vi gör. Vi måste ha ett tydligt fokus på att flytta människor från utanförskap till att kunna bli samhällsbyggare. Det handlar om att se till att de utbildningar och de insatser vi har på det arbetsmarknadspolitiska området, oavsett om det är rusta och matcha eller om det är arbetsmarknadsutbildningar, håller hög kvalitet. Det ska leda till riktiga jobb och gärna i Norrland.

Tack för en viktig debatt, kommissionen!

Interpellationsdebatten var härmed avslutad.

§ 10 Bordläggning

Följande dokument anmälades och bordlades:

Propositioner

2023/24:6 Auktorisationssystem i fråga om tjänster för elektronisk identifiering och digital post

2023/24:8 Ökad motståndskraft i betalningssystemet

2023/24:9 Nya bestämmelser om hur Sjunde AP-fonden ska lämna hållbarhetsinformation

2023/24:10 Ändrade belopp i euro i försäkringsrörelselagen

2023/24:18 Vissa skärpta villkor för anhöriginvandring och begränsade möjligheter till uppehållstillstånd av humanitära skäl

COM(2023) 441 Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om redovisning av växthusgasutsläpp från transporttjänster

26 september

COM(2023) 443 Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om utnyttjande av järnvägsinfrastrukturkapacitet i det gemensamma europeiska järnvägsområdet, om ändring av direktiv 2012/34/EU och om upphävande av förordning (EU) nr 913/2010

COM(2023) 516 Förslag till Europaparlamentets och rådets direktiv om europeiska gränsöverskridande sammanslutningar

Finansutskottets utlåtande

2023/24:FiU17 Subsidiaritetsprövning av kommissionens förslag till ny ändring av systemet för Europeiska unionens egna medel

§ 11 Anmälan om interpellationer

Följande interpellationer hade framställts:

den 21 september

2023/24:18 Norrbotniabanans framtid

av *Daniel Helldén* (MP)

till statsrådet *Andreas Carlson* (KD)

2023/24:19 Konsekvenser av det ojämsställda uttaget av föräldraförsäkringen för kvinnors pension

av *Kalle Olsson* (S)

till statsrådet *Anna Tenje* (M)

den 22 september

2023/24:20 Nedskärning av stödet till utvecklingsforskning

av *Olle Thorell* (S)

till statsrådet *Johan Forssell* (M)

2023/24:21 Reformagendan för biståndet

av *Olle Thorell* (S)

till statsrådet *Johan Forssell* (M)

2023/24:22 Förändrat mål för studiestödssystemet

av *Niklas Sigvardsson* (S)

till utbildningsminister *Mats Persson* (L)

2023/24:23 Nedskärning av anslag för brottsförebyggande insatser mitt i ökande gängvåld

av *Lars Isacson* (S)

till justitieminister *Gunnar Strömmer* (M)

den 25 september

2023/24:24 Ny djurskyddslagstiftning i EU

av *Sofia Skönnbrink* (S)

till landsbygdsminister *Peter Kullgren* (KD)

2023/24:25 Jobbskatteavdragets effekter för utsatta grupper
av Åsa Eriksson (S)
till finansminister Elisabeth Svantesson (M)

2023/24:26 Styrning av folkbildningen
av Linus Sköld (S)
till utbildningsminister Mats Persson (L)

2023/24:27 Statligt stöd till kommuners krishantering
av Marcus Wennerström (S)
till statsrådet Erik Slottner (KD)

2023/24:28 Finansiering av kommuner mot brott
av Marcus Wennerström (S)
till finansminister Elisabeth Svantesson (M)

2023/24:29 Veto i EU-förhandlingar
av Matilda Ernkrans (S)
till statsrådet Jessika Roswall (M)

§ 12 Anmälan om frågor för skriftliga svar

Följande frågor för skriftliga svar hade framställts:

den 21 september

2023/24:23 Ersättning till svinpestdrabbade företag
av Åsa Eriksson (S)
till energi- och näringsminister Ebba Busch (KD)

2023/24:24 Pausad omprövning av vattenkraftens miljövillkor
av Joakim Järrebring (S)
till statsrådet Romina Pourmokhtari (L)

2023/24:25 Kränkningar av mänskliga rättigheter i arbetslivet
av Olle Thorell (S)
till statsrådet Johan Forssell (M)

2023/24:26 EU-kommissionens förslag till fiskekvoter för Östersjön och Bottniska viken
av Emma Nohrén (MP)
till landsbygdsminister Peter Kullgren (KD)

2023/24:27 Sänkt körkortsålder
av Isak From (S)
till statsrådet Andreas Carlson (KD)

den 22 september

2023/24:28 Färre arbetsmiljöinspektioner
av Johanna Haraldsson (S)
till statsrådet Paulina Brandberg (L)

den 25 september

2023/24:29 FN:s dag för totalt avskaffande av kärnvapen
av Emma Berginger (MP)
till utrikesminister Tobias Billström (M)

2023/24:30 Länsstyrelsens tilldelning av skyddsjakt på varg
av *Tobias Andersson* (SD)
till landsbygdsminister Peter Kullgren (KD)
2023/24:31 Azerbajdzjans militära anfall i Nagorno-Karabach
av *Markus Wiechel* (SD)
till utrikesminister Tobias Billström (M)
2023/24:32 Sanktioner mot Azerbajdzjan
av *Erik Hellsborn* (SD)
till utrikesminister Tobias Billström (M)
2023/24:33 Konsulära tjänster för belarusier utomlands
av *Björn Söder* (SD)
till utrikesminister Tobias Billström (M)

Prot. 2023/24:9
26 september

§ 13 Kammaren åtskildes kl. 13.59.

Sammanträdet leddes av förste vice talmannen.

Vid protokollet

TUULA ZETTERMAN

/Olof Pilo

Innehållsförteckning

§ 1 Anmälan om återtagande av plats i riksdagen.....	1
§ 2 Meddelande om frågestund	1
§ 3 Meddelande om särskild debatt om den afrikanska svinpestens	1
§ 4 Anmälan om subsidiaritetsprövningar	2
§ 5 Anmälan om fördröjda svar på interpellationer	2
§ 6 Anmälan om faktapromemorior	3
§ 7 Ärenden för hänvisning till utskott	3
§ 8 Svar på interpellation 2023/24:9 om ett förbud mot icke- medicinsk omskärelse.....	3
Anf. 1 Statsrådet ACKO ANKARBERG JOHANSSON (KD).....	3
Anf. 2 PONTUS ANDERSSON GARPVALL (SD)	4
Anf. 3 Statsrådet ACKO ANKARBERG JOHANSSON (KD).....	5
Anf. 4 PONTUS ANDERSSON GARPVALL (SD)	5
Anf. 5 Statsrådet ACKO ANKARBERG JOHANSSON (KD).....	6
Anf. 6 PONTUS ANDERSSON GARPVALL (SD)	7
Anf. 7 Statsrådet ACKO ANKARBERG JOHANSSON (KD).....	8
§ 9 Svar på interpellation 2023/24:10 om kompetensbrist i ljuset av den gröna industriella omställningen i norra Sverige	8
Anf. 8 Arbetsmarknads- och integrationsminister JOHAN PEHRSON (L)	8
Anf. 9 SERKAN KÖSE (S)	9
Anf. 10 ADRIAN MAGNUSSON (S).....	11
Anf. 11 LINUS SKÖLD (S).....	12
Anf. 12 Arbetsmarknads- och integrationsminister JOHAN PEHRSON (L)	13
Anf. 13 SERKAN KÖSE (S)	14
Anf. 14 ADRIAN MAGNUSSON (S).....	15
Anf. 15 LINUS SKÖLD (S).....	15
Anf. 16 Arbetsmarknads- och integrationsminister JOHAN PEHRSON (L)	16
Anf. 17 SERKAN KÖSE (S)	17
Anf. 18 Arbetsmarknads- och integrationsminister JOHAN PEHRSON (L)	18
§ 10 Bordläggning.....	18
§ 11 Anmälan om interpellationer	19
§ 12 Anmälan om frågor för skriftliga svar	20
§ 13 Kammaren åtskildes kl. 13.59.	21